

УДК 372.881.111.1 : 004.9 : 378.4

Сазанович Лариса Вікторівна

кандидат філологічних наук, доцент кафедри іноземних мов
Запорізький державний медичний університет, м. Запоріжжя
sazanovychlv@gmail.com

ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ ВИЩОГО МЕДИЧНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Анотація. У статті наголошується на досвіді використання медіатехнологій у навчанні англійській мові студентів немовного вишу. Розглядається зміст та структура програми SMRT English, розробленої Канадським коледжем англійської мови, а також досвід її впровадження як ефективного напрямку самостійної роботи студентів медичного вишу. Особлива увага приділяється визначенню особливостей мультимедійних технологій в освіті, а саме: одночасний вплив різноманітних інформаційних потоків (аудіо, відео, графіка, текст) утворює штучне мовне середовище. Підкреслюється, що використання мультимедійних технологій призводить до зміни вектору мислення студентів, які відтепер стають менеджерами свого навчального часу власноруч.

Ключові слова: медіа-освіта; медіаосвітні технології; SMRT English; мотивація; самостійна робота; немовний вищий навчальний заклад.

Відомий вислів Н. Ротшильда про те, що «хто володіє інформацією, той володіє світом», у сучасному розумінні безсумнівно можна перефразувати як, «хто володіє інформаційними технологіями, той володіє світом освіти».

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) є основою сучасного суспільного розвитку. При тому, що первинні ІКТ виникли, переважно, на замовлення бізнесу й аж ніяк не адресувалися освітянам, ці технології таки знайшли свій шлях до аудиторії та посіли почесне місце в освіті. На сьогодні освітній медійний простір складають чисельні телевізійні канали, відео- та аудіопродукція, газети, журнали, Інтернет-портالي. Сучасна людина існує у світі штучно створеної медійної реальності, під впливом якої формується її світогляд та система цінностей. Тому одним з пріоритетів вищої школи є інформатизація навчально-виховного процесу.

Дисципліни «Іноземна мова» на першому курсі та «Іноземна мова за професійним спрямуванням» на другому курсі належать до циклу обов'язкових дисциплін у медичному виші. Втім загальна кількість годин (з розрахунку дві

години на тиждень) є недостатньою для формування стійкої мовно-комунікативної компетенції у студентів. Іншим, не менш важливим «несприятливим» чинником є непрофільний статус англійської мови у медичному виші. Зрозуміло, що студент-медик має приділяти головну увагу спеціальним фаховим дисциплінам (анатомії, хірургії, мікробіології тощо), але згодом приходить розуміння того, що знання англійської мови є додатковим бонусом на старті професійної кар'єри. Крім того, володіння іноземною мовою відкриває перед студентом світ здобутків закордонної медичної науки.

Тому актуальність обраної теми полягає у висвітленні можливостей мультимедійних технологій, а саме освітніх Інтернет-ресурсів, у подолання нестачі часу та підвищення ефективності самостійного засвоєння англійської мови студентами немовного вузу.

Питання доцільності впровадження медіатехнологій в освіту належить до актуальних питань сьогодення, висвітленням якого займалися такі дослідники, як Н. Духаніна, О. Д'яконова, Г. Онкович, А. Соболева, О. Федоров та багато інших.

Предмет статті – специфіка використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. Об'єкт дослідження – досвід впровадження навчального Інтернет-ресурсу *SMRT English* як ефективною складовою самостійної роботи студентів медичного вишу.

Вважається, що вперше термін «медіаосвіта» було вжито у 1973 р. на спільному засіданні сектору інформації ЮНЕСКО та Міжнародної ради з кіно, телебачення та аудіовізуальної комунікації. Втім, появі офіційного терміна передували тривалий досвід активного застосування елементів медіаосвіти в навчально-виховному процесі у Великій Британії, Канаді, Німеччині, США, Франції, який було започатковано ще в 60-х рр. ХХ ст. На думку фахівців ЮНЕСКО, медіаосвіта є складовою прав кожного громадянина будь-якої країни світу на свободу самовираження і права на інформацію та інструмент підтримки демократії [11].

Проте питання медіаосвіти цікавить нас у його більш вузькому, утилітарному значенні: як навчальна теорія та практичні уміння для опанування сучасних мас-медіа як специфічна, автономна галузь знань у педагогічній теорії та практиці [11,

347]. О. Федоров визначає медіаосвіту як «процес розвитку особистості за допомогою і на матеріалі засобів масової комунікації (медіа) з метою формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, вмінь повноцінного сприймання, інтерпретації, аналізу й оцінки медіатекстів, навчання різних форм самовираження за допомогою медіа-техніки» [6, 134]. Г. Онкович зазначає, що «медіаосвіта – це процес навчання і самонавчання особистості за посередництва засобів масової інформації/комунікації» [4, 65]. Медіаосвіта також розглядається як автономна частина загальної освіти, що може бути інтегрована в традиційні дисципліни. Отже, більшість науковців погоджуються, що медіаосвіта містить величезний навчальний, інформаційний, дидактичний та мотиваційний потенціал.

Однією з форм впровадження медіаосвіти є використання медіатехнологій. За твердженням А.Соболева, медіатехнології – це інтерактивні (діалогові) системи, що забезпечують одночасне застосування звуку, анімаційної комп'ютерної графіки, відеокамер, статичного зображення і текстів. Користувач мультимедіа знаходиться водночас під впливом кількох інформаційних потоків, які він активно засвоює [5, 120].

Щодо актуальності використання мультимедій у викладанні іноземних мов, то тут навіть не постає питання про те, бо відсутність природного мовного середовища й необхідність створення штучного стимулює мовників до активних пошуків та впровадження технічних засобів у навчання. Тому не випадково, що само в сфері викладання іноземної мови мультимедійні засоби використовуються найефективніше.

Так, у 1999 р. *Oxford University Press* презентувало революційний для того часу мультимедійний курс англійської мови «*Reward*». Структура сучасного видання посібника передбачає наявність електронного копії підручника, використання можливостей мультимедіа для активізації мнемотехнічних механізмів пам'яті, використання технології розпізнання мовлення *ViaVoice*, візуалізації вимови, відеоуроки та можливість дистанційного навчання. За цим підручником з'явилися й інші, проте всі вони мали й досі мають кілька суттєвих недоліків. По-перше, це

висока вартість, яка обмежує широке використання цих підручників в освіті. По-друге, це обмежені можливості використання електронного підручника: лише з комп'ютера, на якому встановлено програмний *CD-ROM* або *DVD-ROM* [9]. Альтернативою електронним підручникам, які відкриваються лише на тому електронному пристрої, де інсталюване програмне забезпечення і тим самим обмежують можливості користувача, можна вважати Інтернет-портали.

Освітній Інтернет-портал – це Інтернет-ресурс, де інформація представлена у мультимедійному вигляді. Це сучасний та дуже зручний механізм, який не замінює виконання класичних функцій, але доповнює та розширює спектр сервісів та послуг для користувачів.

Одним з таких Інтернет-ресурсів, який зараз активно запроваджується на українському ринку освітніх послуг є програма *SMRT English*, розроблена ІТ спеціалістами та викладачами Канадського коледжу англійської мови (*Canadian College of English Language*), розташованому у Ванкувері [7]. Новаторський досвід роботи з цією міжнародною програмою вже мають навчальні заклади різного рівня акредитації у Львові, Сумах, Харкові, Донецьку та багатьох інших містах України. У Запоріжжі Канадський коледж активно співпрацює із Запорізьким національним університетом та Запорізьким державним медичним університетом.

На наш погляд, впровадження такого різновиду дистанційної мовної освіти у немовному виші є найбільш потенційно значущим. Навчання в медичному університеті є не лише одним з найскладніших, але й одним з найбільш тривалих. Студенту-медику англійська мова потрібна для особистого та професійного навчання. До того ж, з впровадженням засад Болонської системи вищої освіти до України приїжджає все більше іноземних студентів, які в майбутньому планують продовжувати своє навчання в країнах Європи англійською мовою.

І тут знову постає болісне питання: де взяти час на вивчення мови? Після тривалих занять, відвідувань лікарень, додаткових самостійних занять у бібліотеці та в спеціалізованих навчальних підрозділах на вивчення мови студентів залишається лише нічні години та вихідні дні. Саме тут й стає у пригоді система роботи з Інтернет-ресурсом *SMRT English* [10]. Головною запорукою успіху є

постійний доступ до Інтернету, самодисципліна студента та його висока самомотивація. Розробники цього Інтернет-ресурсу створили дуже зручну, «*customer-friendly*», для користування програму. Учасник програми працює в просторі звичної для більшості користувачів Інтернету пошукової систему *Google Chrome*: студент реєструє або використовує вже існуючу віртуальну поштову скриньку (*e-mail*) у власному профілі (*Google account*). Далі ІТ-спеціалісти Канадського коледжу підключають учасника до програми *SMRT English*. Важливо, що студенти не обмежені одним електронним пристроєм та одним місцем навчання. Віртуальний характер програми *SMRT English* дозволяє заходити на сторінку студента з будь-якого електронного носія (стаціонарний комп'ютер, ноутбук, планшет, смартфон) та будь-де (вдома, на роботі, в кафе, в бібліотеці тощо), де є *Wi-Fi* зона або інший вид підключення до Інтернету.

Викладачі англійської мови Канадського коледжу створили курси різних напрямків: для дітей, молоді та дорослих: *IELTS Test Preparation, Journalism & Writing, Listening & Speaking, Smrt Reading Comprehension, American Slang & Idioms, Listening & Speaking, Business English, English for Hospitality Service, English for Economics, Academic Writing*. Щоправда, на сьогодні, на жаль, немає курсу *Medical English*, але анонсована його поява влітку 2014 року. Тому наші студенти та викладачі вишу освоюють «ази» та вдосконалюють набуті раніше знання та вміння з *General English*.

Робота з програмою розпочинається з проходження он-лайн тестування, за результатами якого учасники розподіляються на групи. Існує п'ять рівнів складності, які відповідають європейським критеріям визначення якості мовної освіти: *ENG 110 (Beginners, CEFRA 1); ENG 115 (Low-Intermediate, A 2); ENG 120 (Intermediate, B 1); ENG 125 (Upper-Intermediate, B 2); ENG 130 (Advanced, C 1)*.

Розробники програми намагалися створити штучне англомовне середовище, тому навчальні матеріали всіх рівнів та пояснення граматичного матеріалу пропонуються лише англійською мовою. Щоправда, у 2014 році розробники запропонували користувачам Інтернет-ресурсу курс початкового рівня з поясненнями російською мовою. Вважаємо, що курс *Eng100 Ru* якнайкраще підійде

російськомовним студентам, які навчаються в нашому виші, а також студентам, які не вивчали англійську мову в школі.

Кожен рівень має однакову архітектуру: 12 уроків та 3 обов'язкових онлайн тести. Тест вважається складеним, якщо оцінка є вищою за 75,5%, інакше студент має повторити матеріал та виконати тест заново. Тест автоматизований, тому в студента немає можливості його фальсифікувати.

Тренувальні вправи віртуальних уроків покликані розвивати традиційні мовні навички: письмо, мовлення, читання та аудіювання. Але, на відміну від традиційних паперових підручників, мультимедійні матеріали постійно оновлюються та гнучко реагують «на потреби дня». На стартовій сторінці користувача є меню «*Café – daily feed*», відеоролики на якій щоденно доповнюються та додаються. Так, на момент написання статті, користувачі *SMRT English* мали змогу ознайомитися з такими матеріалами, як: «*Drones Over Dolphin Stampede and Whales off Dana Point and Maui*», «*Amazing Water and Sound Experiment*» та багатьма іншими сучасними, яскравими відео. На перший погляд, ці ролики не мають стосунку до тематики окремого уроку, але вони дають уявлення про живу англійську мову, емоційно впливають на користувача, стимулюють його пізнавальний інтерес, на кшталт: «О, а тут про що цікаве йдеться: треба подивитися ці слова у словнику, яка гарна вимова, які багаті інтонації...». До того ж, ці відео є гарною розминкою (*warming-up activity*). Отже, Інтернет-ресурс – *SMRT English* пропонує користувачам різні види інформації (тексти, аудіо, графіку, анімацію, відео та ін.). Матеріали вирізняються високим ступенем наочності, автентичністю та викликають бажання дізнатися більше.

Варто зазначити, що синтезом навчальної та розважальної складових, тим самим *едьютейнментом* (лексичний новотвір: «*education*» + «*entertainment*») [2; 8] переваги освітніх мультимедійних технологій не обмежуються.

Мультимедіа змінюють ідеологію мислення як викладачів, так і студентів. В центрі традиційної системи навчання знаходиться спеціаліст-мовник. Викладач є рушійною силою в класі – повідомляє інформацію, контролює та оцінює, водночас як студенти, здебільшого, пасивно засвоюють цю інформацію, а найактивніші змагаються між собою за кращі оцінки та прихильність викладача.

Натомість центром навчального процесу за програмою *SMRT English* є студент, який самостійно приймає рішення навчатися саме за цією програмою, коли це робити, в якому темпі, і, навіть, наскільки якісно виконувати вправи. Викладач при цьому виконує роль консультанта, помічника, куратора: допомагає студентові з'ясувати складні моменти. Перед початком роботи викладачі-куратори груп за програмою *SMRT English* проводять організаційне заняття, на якому пояснюють технічні моменти підключення до Інтернет-ресурсу, правила зберігання виконаних завдань на Google-диску, структуру курсу та канали зворотного зв'язку зі студентами. Далі користувачі працюють самостійно: дивляться відео-уроки з граматики, опрацьовують нову лексику, прослуховують аудіоматеріали, пишуть твори на тему уроку. Всі напрацьовані студентом матеріали автоматично зберігаються на Google-диску. По закінченні уроку раз на місяць студент відкриває викладачеві доступ до електронних матеріалів (функція «*share*»). Далі викладач перевіряє наявність всіх завдань і надає студентові ключі для самоконтролю своєї праці. Раз на місяць викладачі-куратори проводять консультації з користувачами, під час яких студент має можливість задати питання, на які він не зміг знайти відповіді після виконання завдань на самоконтроль. Також на цих консультаціях викладач-куратор проводить контроль навичок говоріння за темою уроку. Взагалі, програма *SMRT English* передбачає можливість самозапису власного мовлення на окремому каналі користувача в *YouTube*, але деякі студенти обирають більш звичний для них спосіб спілкування «очі в очі». Ще раз наголосимо, що нова модель навчання, яка виникла завдяки використанню мультимедійних технологій, ґрунтується на таких засадах, як-от: студент – центр, викладач – консультант, навчальний процес – співпраця. Студенти активно працюють над засвоєнням мовних знань, умінь та навичок. Суть *SMRT English* – створення умов для самостійного навчання й розвитку комунікативної мовної компетенції студентів.

Отже, останні досягнення в галузі високих технологій відкривають перед викладачами іноземної мови широкі можливості для подальшого вдосконалення навчального процесу та підвищення якості отриманих знань. Використання мультимедійних технологій в мовній освіті – це один з перспективних напрямків

інформатизації навчального процесу. Властивості мультимедійних програм допомагають вирішити основне завдання мовної освіти – формування у студентів стійкої комунікативної компетенції під мудрим керівництвом досвідченого викладача, але шляхом прикладання самостійних зусиль самого студента.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Духаніна Н.М. Медіатехнології як мотивація студентів до навчання / Н.М. Духаніна // Вища освіта України. – №12. – 2008. – С.189–193.
2. Дьяконова О.О. Эдьютейнмент в обучении иностранным языкам / О.О. Дьяконова // Иностранные языки в школе. – 2013. – № 3. – С.58–61.
3. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В.Ф. Іванов, О.В. Волошенюк; За науковою редакцією В.В. Різуна. – Київ : Центр вільної преси, 2012. – 352 с.
4. Онкович Г.В. Медіапедагогіка. Медіаосвіта. Медіадидактика / Г.В. Онкович // Вища освіта України. – 2007. – № 2. – С.63–69.
5. Соболева А.В. Использование мультимедийных технологий в обучении иностранным языкам / А.В. Соболева // Педагогика: традиции и инновации: материалы IV междунар. науч. конф. (г. Челябинск, декабрь 2013 г.). – Челябинск : Два комсомольца, 2013. – С. 119–123.
6. Федоров А.В. Медиаобразование, медиаграмотность, медиакритика и медиакультура / А.В. Федоров // Высшее образование в России. – 2005. – № 6. – С. 134–136.
7. CanadianCollege – офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.canadiancollege.com/>
8. Edutainment // Longman Dictionary of Contemporary English [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ldoceonline.com/dictionary/edutainment>
9. Reward Intern@tive– оксфордский курс английского языка [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.reward.ru/>
10. SMRT English [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.smrtenglish.com/>
11. UNESCO. Recommendations Addressed to the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization In Education for the Media and the Digital Age. – Vienna : UNESCO,1999. – С. 273–274.

Рецензент

Сущенко Т. І. – д. пед. н., проф.

Стаття надійшла до редакції: 10.03.2014

ПРИМЕНЕНИЯ МЕДИАТЕХНОЛОГИЙ В ПРЕПОДАВАНИИ АНГЛИЙСКОГО ЯЗЫКА СТУДЕНТАМ ВЫСШЕГО МЕДИЦИНСКОГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ

Сазанович Лариса Викторовна

кандидат филологических наук, доцент кафедры иностранных языков
Запорожский государственный медицинский университет, г. Запорожье
sazanovichlv@gmail.com

Аннотация. В статье рассматривается опыт применения медиа технологий в процессе обучения английскому языку студентов неязыкового вуза. Раскрываются структура и содержание программы SMRT English, и опыт ее применения как аспекта самостоятельной работы студентами медицинского вуза.

Ключевые слова: медиаобразование; медиатехнологии; SMRT English; мотивация; самостоятельная работа; неязыковой вуз.

MEDIA TECHNOLOGIES PRACTICES IN ENGLISH TEACHING TO THE STUDENTS OF MEDICAL HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENT

Larysa V. Sazanovych

PhD in Philology, docent of Foreign Languages Department
Zaporizhzhia State Medical University, Zaporizhzhia
sazanovichlv@gmail.com

Abstract. The article highlights on the role of media education in the higher educational establishments. Pros and cons of media educational technologies in teaching and educational process are considered in this paper. SMRT English is viewed as an effective e-learning resource for students' self-study activities.

Key words: media education; media technologies; mix-media educational technologies; nonlinguistic higher educational establishment.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Dukhanina N.M. How Media Technologies Motivate Students to Study / N.M. Dukhanina // *Vyshcha osvita Ukrainy*. – №1 2. – 2008. – P.189–193. (in Ukrainian)
2. D'jakonova O.O. Edutainment in English Teaching / O.O. D'jakonova // *Inostrannye jazyki v shkole*. – 2013. – № 3. – P. 58–61. (in Russian)
3. Media Education and Media Literacy: Tutorial / Ed. by V.F. Ivanov, O.V. Volosheniuk; V.V. Rizun. – Kyiv : Tsentr vilnoi presy, 2012. – 352 p. (in Ukrainian)
4. Onkovych H.V. Media Pedagogy. Media Education. Media Didactics / H.V. Onkovych // *Vyshcha osvita Ukrainy*. – 2007. – № 2. – P. 63–69. (in Ukrainian)
5. Soboleva A.V. Application of Multimedia Technology in Foreign Languages Teaching / A.V. Soboleva // *Pedagogy: Traditions and Innovations: Materials of International Scientific Conference (city of Cheliabynsk, Dec. 2013)*. – Cheliabynsk : Dva Komsomoltsa, 2013. – P. 119–123. (in Russian)
6. Fedorov A.V. Media Education, Media Literacy, Media Criticism and Media Culture / A.V. Fedorov // *Vysshee obrazovanie v Rossii*. – 2005. – № 6. – P. 134–136. (in Russian)
7. CanadianCollege – Official Web-site [online]. – Available from: <http://www.canadiancollege.com/>
8. Edutainment // *Longman Dictionary of Contemporary English* [online]. – Link: <http://www.ldoceonline.com/dictionary/edutainment>
9. Reward Intern@tive. – *Oxford Course of English Language* [online]. – Available from: <http://www.reward.ru/>
10. SMRT English. – Home Page [online]. – Available from: <http://www.smrtenglish.com/>

11. UNESCO. Recommendations Addressed to the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization In Education for the Media and the Digital Age. – Vienna : UNESCO,1999. – P. 273–274.